

S'Esclop

17

Suplement de *La Veu*

Calvià, setembre-octubre 2001

Acròbata i Llançament, escultures en bronze, 1997, Antoni Riera

Fotografia de Ramon Bonet

CARME BENNÀSSAR, BARTOMEU FIOL, MIQUEL JULIÀ, LLUÍS MAICAS, PERE PERELLÓ I NOMDEDÉU, JEAN SERRA, SINTO SERRA, JOSEP VALLESPÍR PONS, ANTONI VIDAL FERRANDO. IL·LUSTRACIONS: RAMON BONET, RAINELDA PALERM, TONI RIERA, YOLANDA RODRÍGUEZ, XARO SÁNCHEZ, GASPÀR SERVERA, TUDANCA. DISSENY: JOAN FULLANA.

D'OFICI BOTXÍ *

LLUÍS MAICAS

Abasta els territoris de la por
mitjançant la claror de l'obscuritat.
És pàl·lid el coneixement.

Que no senti la bala
aflicció. Que ignori
el metall la crueltat.

La mort deu ser com un somni
adolescent privat d'ereccions.
O com l'erecció d'un penjat.

Fuig de tu i deixa el cos
a mercè del buit.
Ejacularàs la temença.

Esdevé la ceguesa vidència.
Clam esdevé la venjança.
Que no mati la ira, sinó la certesa.

Avaluar els danys
i restablir a la pell
l'equilibri del menyspreu.

Ensum la teva olor.
No l'olor del teu cos,
sinó aquella que ningú no
anomena perquè no té nom.

Calar de mi la part que pren.
Que les cendres alletin vinyes.
Que el vi et doni escalfor.

D'ofici botxí
macip de tenebres.
No gens menys.

La tortura d'escriure.
El càstig de les paraules.
La presó de la intel·ligència.

Escometre en pròpia carn
la venjança: assassinar-se.

Que, cecs, acullin
els ulls la transgressió
de la mirada

Corroir els secrets no revelats.
Bressolar les paraules dins la saliva.
Escopir el verí de les mitges soletats.

No sobreviuria sense tu.
No dels teus pits som esclau,
sinó de la mirada que glaça.

No esdevengui el temps
mesura de la vida, sinó
la vida mesura del temps.

Dins els meus ulls, un univers
que malda per construir-se.
Cada mirada, foc i païra.
Cada paraula, l'arquitectura del frau.

Dóna més transparència
la mort a la vida
que la vida a la mort.

*

LLUIÍS MAICAS, i nca 2000.
(TERCER LLURAMENT)

La meva terra

De lluny el meu dolor
no sé com es sent
però aquí dins
no em deixa fer,
em destrossa com la gana.

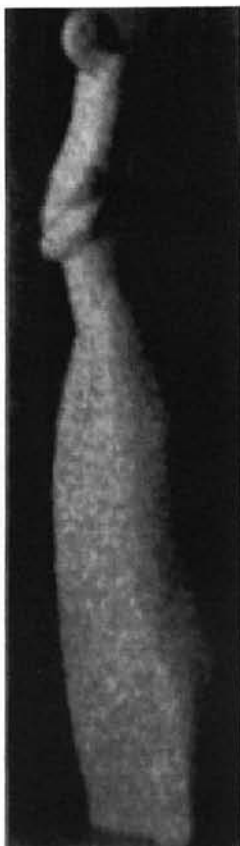
Ja no sé com dir
que el mal s'estén,
que estic ferit
i estic content
si a la fi la lluita es guanya.

Jo vull lluitar,
vull ser un valent,
perdre la vida
per tot el que crec,
així ella m'ho demana.

Tan sols necessit
que ara cridi la gent,
la veu del poble
encara és més potent,
no pareu de donar canya.

Sols la llibertat
jo hi tinc en ment,
i ho tinc ben clar
l'esperit rebel
quan crit fort des de l'esquerra.

I us dic si us plau
que ara em deixeu fer,
vull morir en pau
sense ungles ni dents,
protegint la meva terra.

Escultura de Yolanda Rodríguez

La cambra de l'oblit

Una habitació tancada.
Quatre parets.
La presó dels records adormida
ignora la olor a humitat,
l'ànima d'aquells immòbils mobles,
el plor de les teules lliscant per les bigues.

La porta no recorda la calor humana
i en canvi és l'única d'allí dins
que sap el que passa a fora,
més enllà de les quatre parets.
No hi ha ningú dins,
ningú per als de fora, tan sols viuen
de la minúscula llum del pany
que desperta cada matí les capsas
plenes d'objectes vells i altres mobles
ombrejats per les teranyines,
aguantant el pes de la pols.

Tot es perd en silenci,
com les planes en blanc que he anat recollint
i he fet reviure amb cada paraula,
però engolides per unes esclatxes
que no he sabut tapar,
tal volta per por,
o per pensar que
oblidant els objectes que et recorden
enterraria per sempre
el perquè dels fets.

JOSEP VALLESPÍR PONS

De la infantesa

El valor estètic no es basa sols en l'abundància
de recursos, sinó en l'ús intel·ligent dels
mitjans de què (l'artista) disposa

Un temps fores nen
mastegant silvestres flors.
Record saborós.

René Berger

el dibuixant
(A.M.R. "Portmany")

La bicicleta

Coix i reumàtic.
Home tranquil i savi.
Amic dels pàries.
La ciutat contemplaves
des de grata miranda.

Atrotinada.
Rovellada carraca.
Immaniobrable.
Sense frens, sense brides.
Però cavall amb ales!

Com un notari,
amb un bocí de canya
mullat de tinta,
dibuixaves la vida
que, fugaç, t'envoltava.

Mirall

Mentre camino
pels camps de la infantesa,
certa energia
va, a poc a poc, tornant-me
la fugissera imatge.

JEAN SERRA

De *Entre paraula i silenci*

Res Pública Edicions,
Sant Jordi de ses Salines (Eivissa) març 2001

Collage de la Sèrie *Literatura*, Gaspar Servera

Empesos per un somni *

La poesia no està feta per ser explicada. Cada poema diu allò que diu, i és el resultat d'un procés interior no sempre conegut ni previsible. A més de les raons deliberades que ens impulsen a donar una forma escrita determinada al pensament, n'hi ha unes altres d'instintives. Davant el full en blanc, ni tu saps com acabarà l'aventura de posar nom al que encara no en té. Els millors creadors solen anar més enllà de la seva consciència i, en darrer extrem, si han d'elegir entre la realitat i el llenguatge, prenen partit pel llenguatge. A això, jo li dic autenticitat. Tenint en compte que les paraules no són més que fragments de la nostra identitat més intrínseca. Pel mateix motiu, igualment li podríem dir llibertat. La poesia, la literatura, és un acte de llibertat; perquè en donar autonomia a les paraules, ens en donam a nosaltres mateixos. Però tot això no acaba aquí. Un bon text literari també ha de permetre que els lectors el puguin reinterpretar lliurement segons la seva manera de ser o segons les seves necessitats. Per això m'agrada tan poc comentar els meus poemes. Jo voldria que fossin com la música. Més que respostes o tesis, un poderós estímul. Un esclat de llum que il·luminàs els angles morts dels paisatges existencials dels qui haguessin optat per la seva lectura. No necessit d'altra complicitat dels lectors, si és que en tenc cap en el país que estam forjant sobre l'escàndol de l'especulació, on el que quedarà de les nostres essències ben aviat es podrà resumir amb aquell vers d'Anselm Turmeda: "Diners de tort fan veritat".

Mentrestrant, alguns resistents, empesos per un somni, seguim fidels a la poesia; i ens entestam a convocar les muses per trobar un sentit al temps que transcorre o perquè ens protegesquin del flagell de la ignorància i dels excessos de l'amor i de la mort. Davant les dimensions de l'univers, davant la perplexitat amb què contemplam l'existència, davant el mateix misteri del llenguatge, a vegades escrivim o llegim poesia com aquell que comença a xiular a dins la fosca per no tenir por. La nostra grandesa consisteix en el fet de posar la pròpia supervivència intel·lectual i moral a mans d'una realitat aparentment tan inconsistent com les possibilitats de la paraula. El nostre drama són les limitacions personals, el combat que mai no guanyarem a la bellesa i la indiferència dels contemporanis.

Xaro Sánchez

ANTONI VIDAL FERRANDO

* Text introductori a l'opuscle 10 de *Col·lecció Poemes Essencials*, editat pel Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Educació i Cultura, Direcció General de Cultura, juny 2000.

Sol i gebre

T'estimava de debò
i tu ho sabies...

No et recordes dels oratges
que brufaven escalfor?

No has vist mai la pagellida
besant l'escull?

Dels teus besos, boja fada,
neix una flor...

Jo som l'au que al niu sojorna
i viu de l'espai dels déus
i quan troba un bes ja torna
per deixar-los als llavis teus.

MIQUEL JULIÀ I PROHENS (Felanitx, 1927). *Paraules al vent*, publicat per Edicions Documenta Balear (2000) dins la col·lecció Magatzem Can Toni, amb un pròleg de Bartomeu Fiol i il·lustracions d'Ernest, és el seu primer llibre de poemes; però, de ben jove s'inicià en el camp poètic; la seva obra primera, *El monestir*, malgrat guanyà el premi de poesia del Certamen del Seminari (1948), queda inèdita. Miquel Julià i Prohens col·labora habitualment amb articles d'opinió a *Última Hora*. És l'autor de *Mallorca, cançons tradicionals* (1969) i de *Cançoner tradicional de Mallorca* (1998). També ha publicat l'assaig *Nacionalisme reivindicatiu a Mallorca* (Capaltard, 1994).

Naufraig

Què hi fas, aquí, barca enfonsada
a la lloda vorera de la cala?
Tu, que ahir atacants escometies
i que avui les copinyes acomboies,
ens retreus molts records de nostra pàtria.
Els corsaris ja hi fan bon cap de taula!
Pel teu pal, que ha ennegrit el temps, la història,
ara hi xiulen els rat-penats els vespres.
Abans, quan et florien branques verdes,
oïres verderols i cadernereres;
avui aus en tempesta vénen, tornen
i amb el seu fang, niant arreu,
van esborrant, descolorint
pinzellades vitals que feren pàtria.
Els nostres murs serveixen les taques
de la sang que els corsaris hi deixaren
tot lluitant per deliris de romandre-hi.
Avui als murs tot són encletxes
i hem forjat panys i hem barrat portes,
però a les claus les tenen,
crines al seny!, els nous pirates.
Vassalls feliços en casals de marbre!
Per què picau de mans, penjau domassos
als qui penons de sang i foc voltegen,
coll dret i despectiu, als qui ens escanyen?

MIQUEL JULIÀ

Paraules al vent (2000)

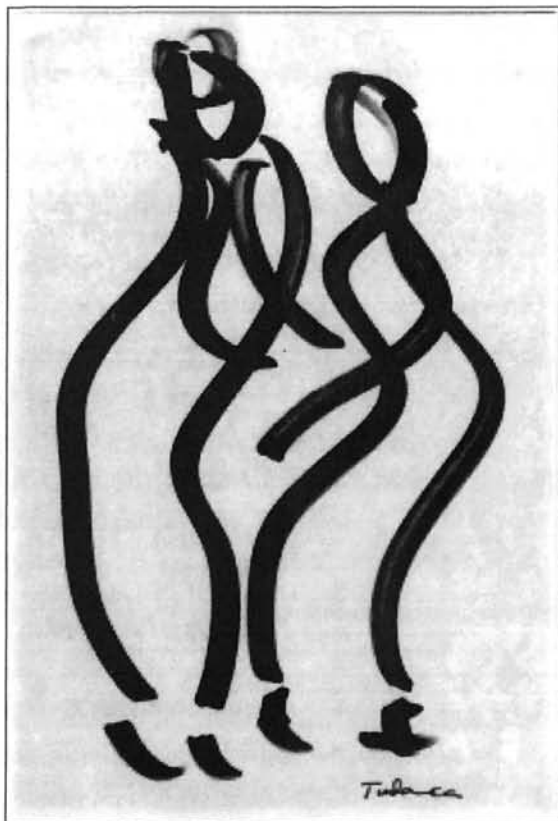
(Trepitj l'ordit paratge del lament...)

Trepitj l'ordit paratge del lament.
Invoc el bram i en l'ombra sediment
l'orgull de mal que brosta de l'intent
com una pau morbosa i confident.

Del drama en faig esquer del fingiment
puix que el somris ignor i el pensament
llavora en mi l'estigma del servent
que sóc de Mort, patètic penitent.

Enfil els mots amb l'ordre de l'esment,
sotjant el temps que passa i tot batent
rosers de foc i flames de sarment

no sóc, em sent, crissol del firmament.
La nit no tem, ampit de l'imponent,
serà l'oblit el somni del dorment?

Il·lustració de Tudanca

(Dernes de temps)

Dernes de temps, estrelles liquades
en la llum pròfuga.

Som l'epojé
dels arpegis divins i altre recer
no sabem que les sòrdides contrades

en que ràja l'oblit.

Som les vedades,
les insolents torxes de Llucifer.

Nostra paraula hem forjat en acer
per tal que el vent no ens dispersi
debades.

Però tot és en va.

Nostre sol bé
és retornar com a signes de fum
lluny de l'esguard de l'infèril terror:

significar, retre tan sols, no fer;
puix cap tribut no plau més de la llum
que l'ombra ordida pel rictus seré.

PERE PERELLÓ I NOMDEDÉU

(Aquests sonets formen part del recull
inèdit *Hypnes*, els poemes del qual han
estat escrits, en primera redacció, entre
l'estiu del dos-mil i la primavera dels
dos-mil-ú).

Manquen els mots

Manquen els mots.
Han desaparegut de les pàgines dels llibres.
Però tu no has de témer res.
No corris quan pressentis que t'encalquen
Les ombres de l'avior.
No et moguis i en silenci,
Mira-les passar.
Deixa't seduir per les pregones veus
Que la conformen.
Elles t'acompanyaran sempre
Quan, en soledat, vetlis el crepuscle de l'amor.
Llavors obre les portes,
Fés glatir el cor
Com fa l'amat en besar l'amada.
Enfronta't a la boira.
Acluca els ulls
I torna'm els mots.
Torna-me'ls qualche dia.

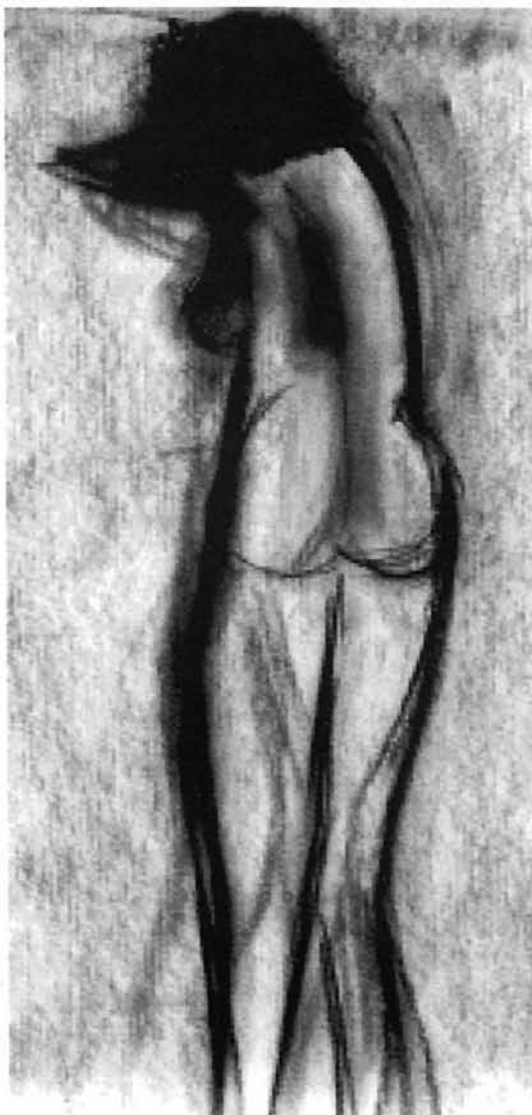
L'amada cercava l'amat.

L'amada cercava l'amat.
Els camins eren d'incertesa i de goig,
de belles penombres i de silencis,
de somriures i d'enyors,
de dies sense sol ni pluja.

L'amat cercava l'amada.

Entre la boira matinera,
l'alba es trenca i abraça l'amada i l'amat.

CARME BENNÀSSAR

(Sense títol) Pastel de Rainelda Palerm

Carme Bennàssar (Alaró, 1966), és llicenciada en Filologia catalana per la UIB (1989). El llibre *Segle XXI*, que recull un parell de poemes que va escriure fa uns anys, és la seva primera incursió pública en l'àmbit de la poesia.

El cantautor Sinto Serra, -Jacint Serra Kaper, (Palma, 1968)-, fa anys que es dedica a la música i la cançó. És llicenciat en filosofia i lletres per la Universitat de les Illes Balears (UIB). Musicalment, s'inicià d'una manera autodidacta i, posteriorment, va fer estudis al Conservatori de Música de Palma.

Sinto Serra va enregistrar una maqueta amb vuit temes propis amb guitarra i veu que presentà a diverses emissores de ràdio de l'Illa. Va ser el guanyador del "Concurs de grups i solistes no professionals" (Petra, 1985) i aconseguí el guardó que premiava la millor lletra en la "Trobada de Cantautors", que fou organitzada per la Conselleria de Cultura (Manacor, 1985). L'any següent va editar un *single*: *Sinto Serra*, produït pel guitarrista i compositor Joan Bibiloni a la casa discogràfica Blau. Arran d'això, començà a usar el nom artístic de Sinto Serra. Aleshores es succeïren les actuacions en directe, en solitari i acompanyat de diferents músics, per diverses localitats de Mallorca, sense deixar el treball continuat de composició i de perfeccionament tècnic, sobretot quant es refereix a guitarra i veu.

L'any 1992, creà el grup "Sinto Serra en grup de cinc" que actuà fins 1994; féu recitals i actuacions per pobles i teatres de Mallorca, al Teatre Municipal de Manacor, al Centre Cultural de Sa Nostra, al Teatre Principal de Palma i a la Sala Mozart de l'Auditori. Després d'aquella etapa, amb la col·laboració del seu amic el mestre Manolo

Bolao, en començà una altra marcada per la investigació i la formació musicals, que fou seguida, durant els anys 96 i 97, pel treball d'interpretació i composició a Irlanda, on actuà en solitari i també acompanyat de Tim Lawler, músic irlandès amb qui compartí l'intercanvi de ritmes i aires diferents. El retorn a Mallorca ha significat un nou treball musical d'investigació, fruit de la maduració de totes aquelles experiències.

Punts i comes

Tretze cares d'un mateix poema
al carrer del sol;
tretze somnis sense cap resposta,
trecat el bressol.

Tretze pares amb sotanes de colors,
cases del color de la caritat,
camins plens tan sols de solitud,
al carrer del sol.

Tretze portes, mares de lloguer
al carrer del sol;
tretze fites de fam i son
sense por de morir.

Tretze punts i comes a la teva pell,
senyals d'una història de poder
viure sense viure amagat
al carrer del sol.

Tretze caps de paraules buides,
herba de Sant Joan;
tretze raons per fugir del solc
i, així, dir: adéu.

Tretze punts i comes a la teva pell,
tretze agulles acabaren el poema,
tretze llunes ja deixaren de jugar
al carrer del sol.

SINTO SERRA

Handwritten musical score for guitar, consisting of ten staves. The music is written in E major (one sharp) and 4/4 time. The notation includes eighth and quarter notes, rests, and a double bar line with repeat dots at the end. The piece concludes with "D.C." (Da Capo). The chords indicated above the notes are: Em, C Major 7, G, D, Am 7, E5, and E minor.

El revolucionari municipal

Hem de guardar tot això dins el gavatx?
Una de les revolucions més necessàries
és la revolució municipal,
la més urgent, la que ens cou més.

Davant espectacles com el de Calvià
cal pegar estirada de la manta,
enfilarse fins al capdamunt,
exigir responsabilitats i ressentida justícia,
reclamar danys i perjudicis sense possible perdó,
acceptar l'herència sols a benefici d'inventari
i fer revisar tota la gestió de regidors i batles,
xuclatinters i presumptes tècnics imparcials
per un tribunal d'infants sense gaubança.

Ja em direu com s'ho faran
Per endreçar Magaluf o Palmanova,
Peguera o Santa Ponça,
Cala Fornells o Cala Vinyes!

BARTOMEU FIOI

Contribució de bàrbars (1980)

"...Fiol defuig les simetries fàcils que ens han arribat en herència des del món clàssic com a tret definidor de la nostra cultura. En aquest sentit també, Fiol es posa al costat del sector més radical de l'art modern, un sector encapçalat per figures com Stravinski, Bacon o Celan, i trenca amb els cànons tradicionals d'harmonia estètica, a la recerca d'uns nous valors menys previsibles, més exigents i més ajustats al món real que vivim i no a un món ideal que desitgem"; "En definitiva, Bartomeu Fiol és doblement perifèric. En primer lloc, és perifèric per ser un poeta mallorquí allunyat, físicament, de Barcelona, la metròpoli. En segon lloc, és perifèric respecte als valors estètics noucentistes i neonoucentistes que han prevalgut i prevalen en la poesia catalana moderna. I Fiol és encara perifèric per l'originalitat de la seva obra i pel fet que és un dels pocs cims de la poesia catalana

d'ara que arriba a connectar amb la poesia internacional de la seva època"; "A l'obra de Bartomeu Fiol, hi ha un punt de vanitat, de repte i de provocació en l'ús que fa el poeta de la seva llibertat antipurista, antiabsolutista i antinormativista ("Res claudit", ens diu dues vegades en un poema). I l'exercici d'aquesta llibertat altiva i desafiadora va acompanyat o equilibrat per un sentit d'empatia, lleialtat i solidaritat amb els altres o l'altre. I també relacionat amb el tema de la llibertat i la solidaritat, l'obra de Fiol, al capdavant, palesa un sentit d'esperança, no una esperança llepada i fàcil, sinó una esperança dura i guanyada a pols", fragments del pròleg De quan la precisió no vol dir claretat de D. Sam Abrams a Cròniques Bàrbares, pàgines XIII, XVI i XXVII, (Els llibres de l'Óssa Menor, Ed. Proa, Barcelona 1999).

